

Zakon o hrvatskom jeziku i Vijeće za hrvatski jezik

Marko Tadić

Republika Hrvatska, Vijeće za hrvatski jezik

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

Stručni skup Hrvatske udruge školskih knjižničara
Pučko otvoreno učilište, Velika Gorica, 2024-10-25

Pregled izlaganja

- Zakon o hrvatskom jeziku (ZoHJ)
 - inicijativa
 - donošenje i stupanje na snagu
 - najvažniji dijelovi
- Vijeće za hrvatski jezik (VHJ)
 - namjena
 - sastav
 - djelokrug

Nastanak Zakona o hrvatskom jeziku

- inicijativa Matice hrvatske
 - objavljena na proslavi 180. obljetnice MH u HNK u Zagrebu, 13. lipnja 2022.
 - osnovana radna skupina u MH
 - prof. dr. sc. Mario Grčević (voditelj radne skupine)
 - akademik Stjepan Damjanović
 - akademik Mislav Ježić
 - akademik August Kovačec
 - dr. sc. Tomislav Stojanov

Nastanak Zakona o hrvatskom jeziku 2

- inicijativa Matice hrvatske
 - Glavni odbor i Predsjedništvo MH 19. rujna 2022. prihvaća prvi nacrt Zakona
- potpora HAZU
 - Akademijin Odbor za normu hrvatskoga standardnoga jezika podupire Matičinu inicijativu u izjavi HAZU 16. studenoga 2022.
 - prijedlog ZoHJ-a raspravljen na Odboru
 - radna skupina usvojila većinu upućenih savjeta i napomena

Nastanak Zakona o hrvatskom jeziku 3

- potpora Vlade RH
 - 21. travnja 2023. sastanak Vlade i izaslanstva MH
 - 1. kolovoza 2023. Vlada RH predstavlja novu inačicu prijedloga ZoHJ
 - nakon javne rasprave prijedlog ZoHJ-a upućen u Sabor
- Sabor RH
 - izglasava ZoHJ 26. siječnja 2024.
 - 95 za, 17 protiv, 10 suzdržanih
- ZoHJ stupa na snagu 15. veljače 2024.

Što se ZoHJ-om regulira?

- definira se što je
 - hrvatski jezik
 - njegova tri narječja (zlatna formula *ča-kaj-što*)
 - ostale inačice, a osobito standardni hrvatski jezik
- u svojoj ukupnosti i cjelovitosti hrvatski je jezik određen kao temeljna sastavnica
 - hrvatskog identiteta
 - hrvatske kulture
- utvrđuje se kako je hrvatski jezik
 - službeni jezik u Republici Hrvatskoj
 - 24. službeni jezik Europske unije

Što se ZoHJ-om regulira? 2

- službena i javna uporaba hrvatskoga jezika
- osnivanje Vijeća za hrvatski jezik
- prvi put u povijesti zakonski se cjelovito uređuje
 - pitanje službene i javne uporabe hrvatskog jezika
 - osigurava sustavna i stručna skrb o njemu
 - čl. 7 (2): “Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) dužna je skrbiti se o zaštiti i osiguranju slobode uporabe hrvatskoga jezika, što uključuje osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj te promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi.”

Što se ZoHJ-om regulira? 3

- neka prioritetna područja skrbi o hrvatskom jeziku već u navedena u ZoHJ-u
 - uporaba hrvatskoga standardnoga jezika u obrazovanju na svim razinama
 - promicanje učenja hrvatskoga jezika
 - poznavanje hrvatskoga kao uvjet za dobivanje državljanstva

Nacionalni plan jezične politike (čl. 16)

- Nacionalni plan obuhvaća pitanja javne i službene uporabe hrvatskoga jezika koja su definirana ZoHJ-om
- počevši od raščlambe postojećega stanja do razrade niza ključnih točaka

Nacionalni plan jezične politike (čl. 16) 2

- društvena uloga i pravni položaj hrvatskoga jezika u RH i u međunarodnom okružju
 - npr. kršenje pravne stečevine EU
- promicanje uporabe hrvatskoga jezika na službenoj i javnoj razini
 - obveza objave lektoriranih službenih dokumenata tijela javne uprave u RH
 - ustanovljavanje lektorske službe

Nacionalni plan jezične politike (čl. 16) 3

- unaprjeđenje jezičnih tehnologija za hrvatski jezik
 - digitalna leksikografija
 - računalni korpusi hrvatskoga jezika
 - slobodni pristup digitaliziranim tiskovinama na hrvatskom jeziku
 - drugi javni mrežni jezični servisi
 - strojno prevođenje i veliki jezični modeli (VJM-i) primjenljivi na hrvatski jezik
 - npr. hrvojka.gov.hr
 - npr. HR-GPT beta, ali i ChatGPT, GPT-4o itd.

Nacionalni plan jezične politike (čl. 16) 4

- razvoj nazivlja na hrvatskome standardnom jeziku u okviru normiranja i jezičnoga planiranja
 - npr. Struna razvijana u IHJ
- promicanje i unaprjeđenje učenja hrvatskoga jezika među strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu
 - veliko zanimanje potomaka naših iseljenika za učenje hrvatskoga (npr. HR4EU)
 - brojni komunikacijski problemi sa stranim radnicima

Vijeće za hrvatski jezik

- koordinacijsko savjetodavno tijelo Vlade RH
- sastavljeno od 15 članova-predstavnika svih ustanova relevantnih za hrvatski jezik
- rad mu je usmjeren na
 - zaštitu
 - njegovanje
 - razvoj hrvatskoga jezika
- izrada Nacionalnog plana hrvatske jezične politike
 - u roku od godinu i pol

Vijeće za hrvatski jezik 2

- sastav VHJ-a
 - prof. dr. sc. Marko Tadić (predsjednik), MH
 - prof. dr. sc. Katarina Lozić Knezović (potpredsjednica), UniSt
 - akademik Mislav Ježić, HAZU
 - dr. sc. Željko Jozić, IHJ
 - dr. sc. Vlatka Štimac Ljubas, LZMK
 - dr. sc. Lobel Machala, NSK
 - prof. dr. sc. Marko Alerić, UniZg
 - dr. sc. Ivan Magaš, UniZd

Vijeće za hrvatski jezik 3

- sastav VHJ-a
 - prof. dr. sc. Diana Stolac, UniRi
 - prof. dr. sc. Ivan Trojan, UniOs
 - prof. dr. sc. Blaženka Martinović, UniPu
 - prof. dr. sc. Irena Zovko Dinković, HFD
 - dr. sc. Snježana Husić, Društvo hrvatskih književnih prevodilaca
 - Ljiljana Culjak Vasić, Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja
 - Marija Kaluđer, MVEP

Djelokrug Vijeća za hrvatski jezik

- skrb o hrvatskom jeziku
- promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi
- pitanja zaštite bogatstva hrvatskoga jezika, raznolikosti narječnih idioma te njihove specifične funkcionalne uporabe

Djelokrug Vijeća za hrvatski jezik 2

- predlaganje mjera za zaštitu, osiguranje slobode uporabe i poticanje razvoja hrvatskoga jezika
- sudjelovanje u izradi Nacionalnoga plana iz članka 16. ZoHJ-a
- praćenje provedbe ZoHJ-a

- pred nama je nesumnjivo mnogo posla

Zahvaljujem na pozornosti.

